

Lectio Divina segédanyag

A szentmise **evangéliumi** szakaszaihoz

Advent 4. vasárnapja

Mt 1,18-24

+ EVANGÉLIUM Szent Máté könyvéből

Jézus megszületik Máriától, aki jegyese Józsefnek, Dávid fiának.

Jézus Krisztus születése így történt:

Anyja, Mária, jegyese volt Józsefnek. Mielőtt azonban egybekeltek volna, kitűnt, hogy Mária gyermeket fogant méhében a Szentlélektől. A férje, József igaz ember volt, nem akarta őt megszégyeníteni, ezért úgy határozott, hogy titokban bocsátja el. Míg ezen töprengett, megjelent neki álmában az Úr angyala, és így szólt: „József, Dávid fia, ne félj attól, hogy feleségül vedd Máriát, mert a benne fogant élet a Szentlélektől van. Fia születik majd, akit Jézusnak nevezel, mert ő váltja meg népét bűneitől.”

Mindez pedig azért történt, hogy beteljesedjék, amit az Úr a próféta által mondott:

Íme, a Szűz gyermeket fogan és fiút szül, és az Emmánuel nevet adják neki, ami azt jelenti: „Velünk az Isten”. Amikor József felébredt álmából, úgy cselekedett, amint az Úr angyala megparancsolta neki. Magához vette feleségét.

1. Lectio – olvasás

1.1. Biblikus nézőpont

1.1.1. Görög szöveg szó szerinti fordítása

¹⁸ Τοῦ δὲ Ἰησοῦ χριστοῦ ἡ ἱγένεσις οὕτως ἦν. Ἰμνηστευθείσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου.

Jézus Krisztus születése pedig így volt. Az ő édesanyja, Mária, eljegyeztetve lévén Józseffel, mielőtt egybekeltek volna a Szentlélektől áldott állapotban találtatott.

¹⁹ Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν ἱδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν.

De József, az ő férje, igaz lévén és nem akarva őt megszégyeníteni, elhatározta, hogy titokban bocsátja el őt.

²⁰ ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσήφ υἱὸς Δαυὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Ἰμαρίαν τὴν γυναῖκά σου, τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματος ἁγίου.

De miközben ezeket forgatta a fejében, íme az Úr angyala álmában megjelent neki mondva: „József, Dávid fia, ne félj

Máriát a te feleségedül magad mellé venni: ugyanis az, aki benne nemződött (fogantatott) , a Szentlélektől van.

²¹ τέξεται δὲ υἰὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν, αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

Fiút fog szülni, és Jézus néven fogod őt hívni: ő ugyanis meg fogja szabadítani az ő népét az ő bűneiktől.”

²² τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν Ἰὺπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος·

Mindez pedig azért lett, hogy beteljesedjék, ami az Úrtól mondatott a próféta által, aki (azt) mondja:

²³ Ἴδου ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἰόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ **Ἐμμανουήλ**· ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύμενον Μεθ’ ἡμῶν ὁ θεός.

„Íme, a szűz foganni fog és fiút fog szülni, az ő nevét Emmanuelnek fogják hívni, ami lefordítva azt jelenti: velünk az Isten”.

²⁴ Ἐγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ·

József pedig felébredve az álomból úgy cselekedett, ahogy az Úr angyala parancsolta neki, és maga mellé vette feleségül.

1.1.2. Legfontosabb magyar fordítások

Nova Vulgata

Szent István Társulati Biblia

Jeromos fordítás

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹⁸Iesu Christi autem generatio sic erat. Cum esset desponsata mater eius Maria Ioseph, antequam convenirent inventa est in utero habens de Spiritu Sancto.

¹⁸Jézus Krisztus születésének ez a története: Anyja, Mária, Józsefnek a jegyese, még mielőtt egybekeltek volna, úgy találtatott, hogy gyermeket fogant a Szentlélektől.

¹⁸Jézus Krisztus születése pedig így történt: Anyja, Mária el volt jegyezve Józseffel. Mielőtt egybekeltek volna, kitűnt, hogy méhében fogant a Szentlélektől.

¹⁸Jézus Krisztusnak ez az eredete: anyja Mária, József jegyese, még egybekelésük előtt méhében fogant a Szentlélektől.

¹⁸A Jézus Krisztus születése pedig így vala: Mária, az ő anyja, eljegyeztetvén Józsefnek, mielőtt egybekeltek volna, viselősnak találtaték a Szent Lélektől.

¹⁸Jézus Krisztus születése így történt. Anyja, Mária jegyese volt Józsefnek, de mielőtt egybekeltek volna, kitűnt, hogy gyermeket vár a Szentlélektől.

¹⁹Ioseph autem vir eius, cum esset iustus et nollet eam traducere, voluit occulte dimittere eam.

¹⁹Férje, József igaz ember volt, nem akarta a nyilvánosság előtt megszégyeníteni, ezért úgy határozott, hogy titokban bocsátja el.

¹⁹József pedig, a férje, igaz ember lévén, nem akarta őt hírbe hozni, ezért elhatározta, hogy titokban bocsátja el.

¹⁹Férje, József, igaz ember volt és mivel nem akarta rossz hírbe hozni, az volt a szándéka, hogy titokban bocsátja el.

¹⁹József pedig, az ő férje, mivelhogy igaz ember vala és nem akará őt gyalázatba keverni, el akarta őt titkon bocsátani.

¹⁹Férje, József igaz ember volt, és nem akarta megszégyeníteni, ezért elhatározta, hogy titokban bocsátja el.

²⁰Haec autem eo cogitante, ecce angelus Domini in somnis apparuit ei dicens: "Ioseph fili David, noli timere accipere Mariam coniugem tuam. Quod enim in ea natum est, de Spiritu Sancto est;

²⁰Míg ezen töprengett, megjelent neki álmában az Úr angyala, és így szólt hozzá: „József, Dávid fia, ne félj magadhoz venni feleségedet Máriát, hiszen a benne fogant élet a Szentlélektől van!

²⁰Amikor ezeket forgatta szívében, íme, az Úr angyala álmában megjelent neki és így szólt: »József, Dávid fia, ne félj

magadhoz venni feleségedet, Máriát, mert ami őbenne fogantatott, a Szentlélektől van.

²⁰Miközben ezen gondolkodott, álmában megjelent az Úr anyaga és így szólt: „József, Dávid fia, ne félj attól, hogy feleségül vedd Máriát, hiszen a Szentlélektől van áldott állapotban.

²⁰Mikor pedig ezeket magában elgondolta: ímé az Úrnak anyaga álomban megjelenék néki, mondván: József, Dávidnak fia, ne félj magadhoz venni Máriát, a te feleségedet, mert a mi benne fogantatott, a Szent Lélektől van az.

²⁰Miután mindezt végiggondolta, íme, az Úr anyaga megjelent neki álmában, és így szólt: „József, Dávid fia, ne félj feleségül venni Máriát, mert ami benne fogant, a Szentlélektől van!

²¹pariet autem filium, et vocabis nomen eius Iesum: ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum”.

²¹Fiút szül, akit Jézusnak nevezel el, mert ő szabadítja meg népét bűneitől. ”

²¹Fiút fog szülni, és a Jézus nevet adod neki, mert ő szabadítja meg népét bűneitől.«

²¹Fiút fog szülni, akit te Jézusnak nevezel, mert ő szabadítja meg népét bűneitől.”

²¹Szül pedig fiat, és nevezd annak nevét Jézusnak, mert ő szabadítja meg az ő népét annak bűneiből.

²¹Fiút fog szülni, akit nevezd el Jézusnak, mert ő szabadítja meg népét bűneiből!”

²²Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur id, quod dictum est a Domino per prophetam dicentem:

²²Ezek azért történtek, hogy beteljesedjék, amit az Úr a próféta szavával mondott:

²²Mindez pedig azért történt, hogy beteljesedjék az Úr szava, amit a próféta által mondott:

²²Mindez pedig azért történt, hogy beteljesedjék, amit az Úr a próféta szavával mondott:

²²Mindez pedig azért történ, hogy beteljesedjék, a mit az Úr mondott volt a próféta által, a ki így szól:

²²Mindez pedig azért történt, hogy beteljesedjék, amit az Úr mondott a próféta által:

²³“Ecce, virgo in utero habebit et pariet filium, et vocabunt nomen eius Emmanuel”, quod est interpretatum Nobiscum Deus.

²³Íme, a szűz fogan és fiat szül, Emmánuel lesz a neve. Ez azt jelenti: Velünk az Isten.

²³»Íme, a szűz méhében fogan és fiút szül, s a nevét Emmánuelnek fogják hívni«. Ez azt jelenti: Velünk az Isten.

²³„Íme a szűz méhében fogan és fiút szül, és Emmanuelnek fogják hívni.” Ez azt jelenti: Velünk az Isten.

²³Ímé a szűz fogan méhében és szül fiat, és annak nevét Immanuelnek nevezik, a mi azt jelenti: Velünk az Isten.

²³“Íme, a szűz majd gyermeket vár, és fiút fog szülni, aki Emmánuelnek fognak nevezni, ami azt jelenti, „velünk az Isten”.

²⁴Exsurgens autem Ioseph a somno fecit, sicut praecepit ei angelus Domini, et accepit coniugem suam;

²⁴József erre fölébredt álmából és úgy tett, ahogy az Úr angyala parancsolta. Magához vette feleségét,

²⁴József pedig fölkel álomból és úgy tett, amint az Úr angyala megparancsolta neki. Magához vette feleségét,

²⁴József erre fölébredt álomból és úgy cselekedett, amint megparancsolta az Úr angyala.

²⁴József pedig az álomból felserkenvén, úgy tőn, a mint az Úr angyala parancsolta vala néki, és feleségét magához vevé.

²⁴József pedig, amikor felébredt álomból, úgy tett, ahogy az Úr angyala megparancsolta neki. Magához vette feleségét.

1.1.3. Szöveg behatárolása

Máté evangéliumának első két fejezete Jézus gyermekkorával foglalkozik. Szakaszunk tulajdonképpen az első igazi történet az evangéliumban, előtte ugyanis egy hosszú nemzetségtáblát találunk (Mt 1,1-17), melyben Máté Jézus családfáját egészen Ábrahámig vezeti vissza. A családfa 3 x 14 nemzedéke szimbolikus jelentést is hordoz: a tizennégy Dávid héber nevének számértéke, így már a családfa maga is előrevetíti a próféták jövendöléseinek nagy beteljesülését.

A két első fejezet Jézus fogantatásának és majdani születésének történetét meséli el József szemszögéből – szemben Lukáccsal, aki evangéliuma első két fejezetében Mária nézőpontjából láttatja a történeteket. Máténál megjelenik az angyal, hogy igazolja József előtt Máriát, és hírül adja neki a születendő gyermek nagyságát és jelentőségét. Az első fejezetben a nemzetségtábla mellett csak ezt az egy történetet olvashatjuk.

A szakaszt a 2. fejezet elején Heródes király érdeklődése és a napkeleti bölcsek imádása követi (Mt 2,1-12), majd újra megjelenik az angyal, és utasítást ad a bölcseknek, hogy ne térjenek vissza Heródeshez. Ezt követően az angyal Józsefet álmában menekülésre szólítja fel, melynek hatására a család Egyiptomba költözik.

A fejezetben megtalálható még a betlehemi gyermek-mészárlás (Mt 2,16-18), és záró történetként az Egyiptomból való hazatérés is. (Mt 2,19-23).

A két fejezet történeteinek (szakaszunknak is) fő cselekvője József, aki mindig egy angyal utasítására cselekszik. A nemzetségtábla és a születés hírüladása mellett a folyamatos angyali beavatkozás is mutatja, hogy ez a gyermek rendkívül különleges, ő az Istengyermek.

1.1.4. Kontextuális – kánoni elemzés

Párhuzamok Máté evangéliumán belül

Mt 1,25 “de nem ismerte meg, míg világra nem hozta fiát, akinek a Jézus nevet adta.”

Mt 2,13.19 “Azután, hogy elmentek, megjelent Józsefnek álmában az Úr angyala, s ezt mondta neki: „Kelj föl, fogd a gyermeket és anyját, menekülj Egyiptomba, s maradj ott, amíg nem szólok, mert Heródes keresi a gyermeket, meg akarja ölni. (...) Amikor Heródes meghalt, megjelent Egyiptomban álmában Józsefnek az Úr angyala.”

Szinoptikus párhuzamok

Lk 1,27 “egy szűzhöz, aki egy Dávid házából való férfinak, Józsefnek volt a jegyese, és Máriának hívták.”

Lk 1,31.35 “Gyermeket fogansz, fiút szülsz, és Jézusnak fogod elnevezni. (...) Az angyal ezt válaszolta és mondta neki: „A Szentlélek száll rád, s a Magasságbeli ereje borít be árnyékával. Ezért a születendő Szentet is az Isten Fiának fogják hívni.”

Lk 2,1-7 “Azokban a napokban történt, hogy Augustusz császár rendeletet adott ki, hogy az egész földkerekséget írják össze. Ez az első összeírás Quiriniusz, Szíria helytartója alatt volt. Mindenki elment a maga városába, hogy összeírják. József is fölment Galilea Názáret nevű városából Júdeába, Dávid városába, Betlehembe, mert Dávid házából és nemzetségéből származott, hogy összeírják jegyesével, Máriával együtt, aki áldott állapotban volt. Ott-tartózkodásuk alatt elérkezett a szülés ideje. Mária megszülte elsőszülött fiát, bepólyálta és jászolba fektette, mert nem jutott nekik hely a szálláson.”

Lk 2,21 “Amikor eltelt a nyolc nap és körülmétélték, a Jézus nevet adták neki, ahogy az angyal nevezte, mielőtt még a méhben megfogamzott volna.”

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Ter 16,7 “Isten angyala egy vízforrásnál talált rá a pusztában, a Sur felé vezető úton levő forrásnál.”

Ter 17,19 “De Isten ezt válaszolta: „Nem úgy! Feleséged, Sára ajándékoz meg fiúval téged, s te majd az Izsák nevet adod

neki. Szövetségemet örök szövetséggé teszem veled, én pedig az ő és őutána leszármazottainak Istene leszek.”

MTörv 2,7 “Az Úr, a te Istened megáldotta kezed munkáját, örködött fölötted, amikor átvonultál ezen a nagy pusztaságon. Negyven éve már, hogy az Úr, a te Istened veled van és nem szenvedtél hiányt semmiben.”

MTörv 22,20 “Ha azonban igaznak bizonyul a dolog, és semmi jelét nem lelik a fiatalasszony érintetlenségének.”

Zsolt 130,8 “Ő váltja meg Izraelt minden bűnétől.”

Sir 46,1 “Józsue, Nun fia, vitéz hadvezér volt és Mózes utódja a prófétaságban. Nagy volt, mint neve is mondja: megmentette a kiválasztottakat, bosszút állt az ellenségen és bevezette örökrészébe Izraelt.”

Iz 7,14 “Ezért az Úr maga ad nektek jelet: Íme, a szűz fogan, fiút szül, és Immánuelnek nevezi el.”

Iz 8,8,10 “Behatol Júdába és áthömpölyög rajta, előnti, míg egészen nyakig nem ér. Kiterjesztett szárnyai betöltik országod egész szélességét, ó Immánuel. (...) Hiába szótök terveket: úgyszólván meghiúsul. Hasztalan hoztok határozatot: nem valósul meg. Mert velünk az Isten.”

ApCsel 3,16 “Mert hittel segítségül hívtuk a nevét, erőt öntött ebbe az emberbe, akit itt láttok és akit ismertek. A tőle való hit visszaadta neki épségét mindnyájak szemé láttára.”

ApCsel 4,12 “Nincs üdvösség senki másban. Mert nem adatott más név az ég alatt az embereknek, amelyben üdvözülhetnénk.”

ApCsel 7,38 “Ő volt, aki a pusztai közösségből érintkezett az angyallal, aki a Sínai-hegyen szólt hozzá. Ő kapta meg az életet adó szavakat, hogy továbbadja nekünk.”

Róm 8,31 “Mire következtethetünk ebből? Ha Isten velünk, ki ellenünk?”

1.1.5. Szó szerinti értelmezés

Jézus földi életének kezdetét Máté evangélista József szemszögéből írja le. Az angyal Józsefnek jelenik meg, s adja tudtára a jó hírt, hogy jegyese a Szentlélektől van áldott állapotban, s hogy fiút fog szülni. József személyével Máté több dolgot is sugall. Egyrészt József dávidi származása (ő az utolsó férfi Jézus nemzetség táblájában: „Jákob fia pedig József, Mária férje” /Mt 1,16/, „Dávid fiának” nevezi őt az angyal /Mt 1,20/), finoman jelzi Jézus messiás-királyi voltát. Másrészt József csendjével (nem szól semmit az evangéliumban) e csodálatos foganás és születés titok voltát hangsúlyozza. E Titok előtt elhallgat az ember, s csendben szemléli azt. Továbbá József cselekvése az engedelmes, igaz hívő magatartását is mutatja, aki hallgat az Úr szavára és megcselekszi azt (vö. Mt 7,24). József hite kulcsfontosságú a történetben, mert ezen múlik, hogy a születendő fiú Dávid sarja lesz, Máriához hasonlóan József is tanítványává válik már Jézus megszületése előtt.

Az Izajás prófétától származó jövendölésnek (Iz 7,14) és Jézus születése hírüladásának összekapcsolásával Máté az ószövetségi ígéret beteljesülését nyomatékosítja: a rég várt, nagy ígéret Jézus Krisztus eljövételével valósággá vált. Velünk az Isten, amit a héber kifejezés görög fordításával is hangsúlyoz.

1.1.6. Kulcsszavak elemzése

ὄναρ (onár) (Mt 1,20)

Az „álom” szó, amely az Újszövetségben csak Máté evangéliumában jelenik meg, minden egyes esetben az álomlátásra utal. Legtöbbször Józsefhez kapcsolódik, akinek így tár fel valamit az Úr: Jézus születéséről (Mt 1,20), az egyiptomi menekülésről (Mt 2,13), az Egyiptomból való visszatérésről (Mt 2,19) és a názáreti letelepedésről (Mt 2,22). Az álom motívum tehát a gondviselés jelképe is: Isten a történelem Ura, aki nem hagyja magára övéit, finoman vezeti őket, de szabadságukat tiszteletben tartva, hiszen József is szabadon döntött mindegyik esetben.

Ugyanakkor érdekes megjegyeznünk, hogy e kifejezés utolsó előfordulási helye az evangéliumban Pilátus feleségéhez kötődik, aki férjének üzen, hogy álmában szenvedett, s hogy engedje szabadon Jézust, az igazat (Mt 27,19). Míg József, az igaz férfi, engedelmeskedik az álomban hallottaknak (Mt 1,19-20.24), addig Pilátus nem követi feleségének kérését, s megöleti az Igazat (Mt 27,19.26).

μὴ φοβηθῆς (mé fobéthész) (Mt 1,20)

A „ne félj (ne féljetek)” felszólítások hosszú evangéliumi sorának ez az első esete (pl. Mt 10,26.28.31; Mt 14,27; Mt 17,7; Mt 28,5.10; Mk 5,36; Lk 1,13.30; Lk 2,10; Lk 5,10 stb.). Isten nem szűnik meg bátorítani, vigasztalni az embert, aki gyakran hajlamos az elcsüggedésre, a szorongásra. Éppen ezért Jézus földi életének kezdetétől egészen feltámadásáig reményt kíván adni övéinek. A remény alapja pedig az, hogy

Jézus megszabadít mindenkit a bűntől s az örök haláltól (Mt 1,21)

Εμμανουήλ (Emmánúél) (Mt 1,23)

Ez a név az Újszövetségben csak Máténál, s egyedül itt fordul elő. Máskor nem nevezik így Jézust, viszont egész tevékenységét összefoglalja ez a személynév: Jézusban a legkonkrétabbá és a legkézenfoghatóbbá vált az a tény, hogy velünk van az Isten. Éppen ezért ez az a gondolat, amivel zárul az evangélium is. Fontos megállapítanunk, hogy a négy evangélium közül egyedül Máté fejezi be művét Jézus közvetlen beszédével (Mt 28,18-20), ami viszont „lezáratlan”, kommentálás nélkül marad, mintha arról a hegyről visszhangoznék a világ minden tájára és az emberi történelem minden korszakára a krisztusi szó: „Íme, én veletek vagyok minden nap a világ végéig” (Mt 28,20).

2. Meditáció – elmélkedés

2.1.Patrisztikus nézőpont

2.1.1. „A Biblia és az Atyák” c. könyv alapján

Szent Efrém diákonus

Az új Éva

Valóban, Mária világra hozta szülöttét férfi közbenjárása nélkül. Úgy ahogy eredetileg, Éva Ádamból született testi beavatkozás nélkül, ugyanaz történt Józsefnél és Máriánál, aki

az ő szűz jegyese. Éva világra hozta a gyilkos Káint, Mária az Éltetőt. Az világra hozta azt, aki kiontotta testvére véré, ő azt, akinek testvérei ontották ki véré.

Szent Atanáz püspök

Az emberi természet együttműködése a megváltásban

Látva, hogy az értelmes létezők elvesznek és a halál romlása uralkodik rajtuk, látva, hogy az emberek túlzott gonoszsága lassan – lassan saját maguk kárára növekszik és elviselhetetlenné válik, látva, hogy minden ember a halál rabszolgájává válik, az Úr megkönyörült nemzetségünkön és irgalmasságot cselekedett gyengeségünket illetően. Az Úr azonban magára öltött egy testet, mint a miénk, nem elégedett meg egyszerűen azzal, hogy felöltse, hanem egy szűztől akart születni vétek, folt nélkül, aki nem ismert férfit, véve így egy tiszta testet, ami minden testi egyesüléstől érintetlen. Ennek a szűznek belsejében ő maga építette testét, mint egy templomot. Az Úr a miénkhez hasonló testet szerzett, és az övé is, ahogy a miénk, romlásra és halálra volt ítélve, mindannyiunk áldásáért, átadta saját testét a halálnak, bemutatva az Atyának, és mindez az emberbarátsághoz vezette. Így egyesülve az emberekkel egy az övéhez hasonló test által, az Isten romlatlan Fia tudja igazából romlatlansággal felöltöztetni az embert, azon kívül még megígérve az ő feltámadásukat.

Amikor egy nagyszerű király belép egy városba és lakhelyet vesz házai között, ez a város különösen is megtisztelve érzi magát, sem ellenség, sem pedig banditák nem mennek ellene, hogy feldúlják és minden figyelem rá irányul amiatt, hogy a király ott lakik egyik házában. Így

történik az univerzum királyának tekintetében is: amióta eljött a földünkre és egy a miénkhez hasonló testben lakott, ellenségei minden kezdeményezése az emberek ellen véget ért és a halál romlása, ami hosszú időn át tombolt ellenük, eltűnt.

2.1.2. Catena Aurea

Ennek az evangéliumi szakasznak az első fontos gondolata a patrisztikus írók szerint Krisztus származása és születése. Aranyszájú Szent János szerint Máté evangélista szóhasználatával („*Krisztus származása pedig így történt...*”) azt akarja kifejezni, hogy Krisztus nem úgy született, mint ahogy ősei származtak. Abban a magyarázók megegyeznek, hogy a „*Mária el volt jegyezve...*” és a „*mielőtt egybekeltek volna*” kifejezések fontosak, mert előbbi azt van hivatva jelezni, hogy Mária később házasságot kötött Józseffel (Órigenész), utóbbi pedig arra utal – Aranyszájú szerint – , hogy bár már jegyesek voltak, de a korabeli szokással ellentétben Mária nem lakott József házában, vagyis Jézus nem születhetett közösülés útján. Tehát Mária a Szentlélektől fogant, tisztán, ahogy ez méltó az Úrhoz. Aranyszájú Szent János még fontosnak tartja megemlíteni, hogy erről a dolgról sem Gábor angyal, sem az evangélista nem volt képes többet mondani. József személyének magyarázatával kapcsolatban megoszlanak a vélemények a magyarázók között. Abban egyetértenek, hogy József szenvedett attól, hogy mi a helyes döntés, valamint abban is, hogy igaz ember volta azt jelenti, hogy József minden téren erényes; az eltérés abban van, hogy milyen indokkal küldi el József Máriát. Aranyszájú Szent János szerint azért,

mert József számára gyűlöletes volt a házasságtörés bűne, de az is, hogy Máriát megkövezzék. Szent Ágoston szerint azonban ez úgy is magyarázható, hogy mivel Mária csupán József ellen vétkezett, ezért nyilvánosan megalázni azt jelentette volna, hogy elárulja, ahelyett, hogy Máriát a javulás útjára vezetné. Az elbocsátással azonban József jóságát fejezi ki Mária iránt. Szent Jeromos szerint viszont József azért akarta elbocsátani Máriát, mert ismerte a prófétai ígéreteket, Máriában ezeknek a beteljesedését látta, és méltatlannak érezte magát arra, hogy ehhez a misztériumhoz közeledjék.

József álmát Rabanus Jákob álmával hozza párhuzamba, Aranyszájú Szent János pedig azt mondja, hogy azért nem személyesen jelent meg az angyal Józsefnek, mert neki erős volt a hite. Azt állítja, hogy három oka van annak, hogy az angyal megjelent Józsefnek: az első, hogy ne kövessen el tudtán kívül igazságtalanságot, másodsor, hogy Mária ne kerülhessen a paráznaság gyanújába, harmadszor pedig kinyilvánítsa és világossá tegye a fogantatást, és így még inkább tartóztassa magát Máriától, mint korábban. És bár azt valljuk, hogy a Szentlélektől és Máriától született Jézus, Ágoston hozzáteszi, hogy Jézus az Atya Isten fia, és nem a Szentléleké.

Az angyal megmondja Józsefnek, hogyan nevezze el a születendő fiút, ezzel kinyilvánítja, hogy szükség van rá abban, hogy gondoskodjék Jézusról. Rabanus szerint az evangélista szóhasználata („*Jézusnak fogod hívni...*”) azt jelzi, hogy Jézus neve már öröktől fogva adva van. Remigius szerint, amikor az angyal elmondja, hogy megszabadítja a népet, akkor a bűntől való megszabadulást hirdeti.

2.1.3. Szó szerinti fordítás

Akik azt képzelik és mondják, hogy úgy szállt le az Ige a Máriától származott emberre, mint valamelyik prófétára, azokkal már nem is kell foglalkozni, mert esztelenségük elítélése nyilvánvaló. Ha ugyanúgy szállt le rá, akkor ő is miért nem férfitől és asszonytól született, és miért csak szűztől? Hiszen a szentek mind így születtek. Vagy ha így szállt le az Ige rá, akkor miért nem mondjuk, hogy mindegyik szent érettünk halt meg, csak róla egyedül? Miért nem mondjuk, hogy minden prófétában eljött az Ige, hanem csak a Máriától születettben érkezett el egyszer s mindenkorra az idők végén? Vagy ha úgy jött el, ahogyan a megelőző korok szentjeiben eljött, akkor azok holtuk után miért nem támadtak fel, és miért csak a Máriától született támadt fel harmadnapra? Ha a többiekhez hasonlóan jött el az Ige, miért csak a tőle született testet tölti be az istenség teljessége, hiszen az Emmanuel azt jelenti: velünk az Isten.

Alexandriai Szent Athanasziosz (Vanyó László fordítása)

2.2. Tanítóhivatali nézőpont

2.2.1. Katolikus Egyház Katekizmusa

495 Az evangéliumokban Máriát "Jézus anyjának" nevezik (Jn 2,1; 19,25), (Vö. Mt 13,55) a Szentlélek indítására már Fiának születése előtt "az én Uramnak édesanyjaként" ünneplik (Lk 1,43). Ő, akit Mária emberként a Szentlélek által fogant, s aki teste szerint valóban Mária Fia lett, nem más, mint az Atya

örök Fia, a Szentháromság második személye. Az Egyház vallja, hogy Mária valóban Istenszülő (Theotokosz).(Efezusi Zsinat: Alexandriai Cirill 2. levele Nesztorioszhoz: DS 251.)

497 Az evangéliumi elbeszélések (Vö. Mt 1,18-25; Lk 1,26-38) a szűzi fogantatást Isten -- minden emberi megértést és lehetőséget fölülmúló -- művének tekintik: (Vö. Lk 1,34), "Aki benne fogantatott, a Szentlélektől van" (Mt 1,20), mondja az angyal Józsefnek Máriáról, az ő jegyeséről. Az Egyház ebben meglátja annak az ígéletnek a teljesedését, melyet Isten Izajás próféta által mondott: "Íme, a szűz méhében fogant és fiút szül" (Iz 7,14), a görög szövegben Mt 1,23.

498 Néha bizonytalanságot keltett az, hogy a Márk-evangélium és az újszövetségi levelek semmit nem mondanak Mária szűzi fogantatásáról. Azt a kérdést is fölvetették, hogy nem legendáról vagy teológiai konstrukcióról van-e szó minden történetiség nélkül. Erre azt kell válaszolnunk: a szűzi fogantatásba vetett hit a nem keresztényeknél, mind a zsidóknál, mind a pogányoknál élénk tiltakozást, gúnyolódást és értetlenséget váltott ki (Vö. Szent Jusztin: Dialógus a zsidó Trifónnal 66-67: CA 2,234-236 (PG 6,628-629); Órigenész: Contra Celsum 1,32: SV 132,0162-164. (PG 8,720-724): Ez a hit tehát nem pogány mitológiából vagy a korabeli elképzelések átvételéből fakadt. Ennek az eseménynek az értelme csak olyan hit számára megközelíthető, mely "a misztériumok egymásközti kapcsolatában", (I. Vatikáni Zsinat: Dei Filius dogmatikus konstitúció, 4: DS 3016.), Krisztus misztériumainak egészében -- megtestesülésétől a húsvétjáig -- szemléli azt. Már Antiochiai Szent Ignác tanúsítja ezt az összefüggést: "E világ fejedelme elől el volt rejtve Mária

szüzessége és szülése, ugyanígy az Úr halála is: három hangosan kiáltó misztérium, melyek Isten csöndjében hangzottak el".(Antiochiai –szent Ignác: Efezusiaknak írt levél, 19,1: SC 10 bis 74. (Funk 1,228); Vö. 1Kor 2,8).

502 A kinyilatkoztatás egészének összefüggésében a hívő látás fölfedezheti a titokzatos indokokat, melyek miatt Isten a maga üdvözítő tervében úgy akarta, hogy Fia szűztől szülessék. Ezek az indokok mind Krisztus személyét és megváltói küldetését, mind e küldetés Mária által minden emberre vonatkozó elfogadását érintik.

506 Mária szűz, mert szüzessége minden kétségtől mentes hitének (Ii. Vatikáni Zsinat: Lumen Gentium dogmatikus konstitúció, 63.) és az Isten akarata iránti osztatlan odaadásának a jele (Vö. 1Kor 7,34-35). Hitének ajándéka, hogy az Üdvözítő Anyja lesz: "Mária tehát boldogabb, amikor megfogam benne a Krisztusba vetett hit, mint amikor Krisztus testét foganja". (Szent Ágoston: De sancta virginitate 3,3; ApCsel 41,237 (PL 40,398)

507 Mária egyszerre Szűz és Anya, mert előképe és legtökéletesebb megvalósulása az Egyháznak: (Vö. II. Vatikáni Zsinat: Lumen Gentium dogmazikus konstitúció, 63) "Az Egyház (...) Isten igéjének hívő elfogadása által maga is Anya lesz: az igehirdetéssel és a keresztséggel ugyanis a Szentlélektől fogant és az Istenből született gyermekeket új és halhatatlan életre támasztja. És ő maga Szűz, aki jegyesének adott húségét sértetlenül és tisztán őrzi." (II. Vatikáni Zsinat: Lumen Gentium dogmatikus konstitúció, 64).

724 Máriában a Szentlélek nyilvánítja ki az Atyának a Szűz Fiává lett Fiát. Mária a végső teofánia égő csipkebokra: ő, a

Szentlélektől betöltött, megmutatja az Igét testének alázatában, és megismerteti Őt a szegényekkel (Vö. Lk 2,15-19) és a pogányok zsengejével (Vö. Mt 2,11).

725 Végül a Szentlélek Mária által kezdi Krisztussal közösségbe vinni az embereket, "akikre a jó akaratú Isten szeretete irányul" (ők Isten "jó akaratának" emberei),(Vö. Lk 2,14), és mindig az alázatosak az elsők, akik Őt elfogadják: a pásztorok, a háromkirályok, Simeon és Anna, a kánai jegyesek és az első tanítványok.

144 Engedelmeskedni (latinul: ob-audire, `odahallgatni') a hitben azt jelenti, hogy az ember szabadon aláveti magát a hallott szónak, mert igazságát Isten adja eléje, aki maga az Igazság. Ennek az engedmességnek példaként a Szentírás Ábrahámot állítja elénk. Szűz Mária pedig a legtökéletesebb megvalósulása.

148 A hívő engedmességet legtökéletesebben Szűz Mária valósítja meg. A hitben fogadja Mária a Gábor angyaltól hozott üzenetet és ígéretet, mert hitte, hogy "Istennél semmi sem lesz lehetetlen" (Lk 1,37),(Vö. Ter 18,14) és beleegyezését adta: "Íme, az Úr szolgáló leánya, legyen nekem a te igéd szerint" (Lk 1,38). Erzsébet e szavakkal köszöntötte őt: "Boldog, aki hitt, mert beteljesedik mindaz, amit az Úr mondott neki!" (Lk 1,45). E hit miatt hirdeti őt majd boldognak minden nemzedék (Vö. 1,48).

149 Ő nem ingott meg hitében élete folyamán, még a végső próbatételnél sem (Vö. Lk 2,35), amikor fia, Jézus meghalt a keresztfán. Mária soha nem szűnt meg hinni abban, hogy "Isten szava be fog teljesedni". Az Egyház tehát Máriában a hit legtisztább megvalósulását tiszteli.

437 Az angyal hírül adta a pásztoroknak Jézusnak, mint az Izraelnek ígért Messiásnak a születését: "Ma megszületett a Megváltótok, az Úr Krisztus, Dávid városában" (Lk 2,11). Ő kezdettől fogva az, "akit az Atya megszentelt és a világba küldött" (Jn 10,36), a Mária szűz méhében fogantatott "szent". Józsefet Isten arra hívta, hogy vegye magához jegyesét, aki méhében azt hordozta, aki "a Szentlélektől fogantatott" (Mt 1,20), hogy Jézus, "akit a Krisztusnak neveznek", József feleségétől szülessék Dávid messiási nemzetségében (Mt 1,16).

1846 Az evangélium Isten bűnösök iránti irgalmasságának kinyilatkoztatása Jézus Krisztusban. Az angyal ezt hirdeti Józsefnek: "A nevét Jézusnak fogod hívni, mert ő szabadítja meg népét bűneitől" (Mt 1,21). Ugyanez elmondható az Eucharisztiairól, a megváltás szentségéről: "Ez az én vérem, az új Szövetségé, amely sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára" (Mt 26,28).

430 Jézus héberül azt jelenti, hogy 'Isten megszabadít'. Az angyali üdvözléskor Gábor angyal adja neki a Jézus nevet, mely kifejezi, hogy ki ő és mi a küldetése. Mivel "senki nem bocsáthat meg bűnöket, csak egyedül Isten" (Mk 2,7), Jézusban, az Ő emberré lett örök Fiában Ő az, aki "megszabadítja népét a bűneitől" (Mt 1,21). Így Jézusban Isten összefoglalja egész üdvözítő művét, melyet az emberért tesz.

2.2.2. Pápai gondolatok

Ferenc pápa: Homília pápai szolgálata megkezdésekor

Kedves Testvérek!

Megköszönöm az Úrnak, hogy péteri szolgálatom elején Szent József, Szűz Mária jegyese, az egyetemes egyház védőszentje ünnepén mutathatom be ezt a szentmisét...

„József úgy cselekedett, amint megparancsolta az Úr angyala. Magához vette feleségét” (Mt 1,24). Ezek a szavak már magukba foglalják azt a küldetést, amelyet Isten bíz Józsefre: legyen „custos”, őrző. Kinek az őrzője? Máriáé és Jézusé; de ez a küldetés később kiterjed az egyházra, mint ahogy ezt Szent II. János Pál hangsúlyozta „Redemptoris Custos” k. Apostoli buzdításában: „Szent József, amilyen szeretetteljesen viselte gondját Máriának és amilyen örömmel szentelte magát Jézus Krisztus nevelésének, ugyanígy oltalmazza és őrzi annak Titokzatos Testét, az Egyházat, melynek előképe és példája maga a Szent Szűz” (1. pont).

Hogyan gyakorolja József ezt a küldetését? Diszkrétan, alázattal, csöndben, de állandó jelenlétben és maradéktalan hűségben, akkor is, amikor számára érthetetlen dolgok történnek. A Máriával kötött házasságtól kezdve addig az epizódig, amikor a 12 éves Jézus a jeruzsálemi Templomban tanít, József minden pillanatban szerető gondoskodással van jelen. Felesége, Mária mellett van az élet derűs és nehéz pillanataiban, a népszámláláskor Betlehembe vezető úton, Jézus születésének aggodalommal és örömmel teli óráiban, az egyiptomi menekülés drámai pillanatában, a gyermek izgatott

keresésekor, amikor a Templomban találják rá; majd a názáreti otthon mindennapi életében, a műhelyben, amelyben megtanította Jézusnak az ács mesterséget.

Hogyan éli meg József azt a hivatását, hogy Mária, Jézus és az egyház őrzője legyen? Úgy, hogy szüntelenül Isten felé fordul, nyitott jeleire, készen áll Isten, nem pedig saját terveire...

És itt most szeretnék még egy megjegyzést tenni, a gondoskodás, az örökös mások felett jóságot igényel, azt kéri, hogy a jóságot gyöngédséggel éljük meg. Az evangéliumban Szent József erős, bátor, munkásemberként jelenik meg, de lelkéből nagy gyöngédség árad, amely nem a gyengék erénye, hanem éppen ellenkezőleg, a lélek erejére vall, kifejezi azt a képességet, hogy tudunk másokra figyelni, mások iránt részvétellel lenni, valóban megnyílunk a másik, a szeretet felé. Ne féljünk a jóságtól és a gyöngédségtől! ...

„Kérem Szűz Mária, Szent József, Szent Péter és Pál apostolok, Szent Ferenc közbenjárását, hogy a Szentlélek kísérjen el szolgálatom során, nektek pedig azt mondom: imádkozzatok értem! Ámen.

II. János Pál pápa: Dominum et Vivificantem enciklika

A Fiúnak, az Igének ez a megtestesülése „a Szentlélek közreműködésével történt”. A két evangélista, akiknek a názáreti Jézus születése és gyermekéje történetét köszönhetjük, ebben a dologban azonos módon fejezi ki magát. *Lukács szerint* Jézus születésének hírüladásakor Mária megkérdezte: „Hogyan válik ez valóra, amikor férfit nem ismerem?” Ezt a választ kapta: „A Szentlélek száll rád, s a Magasságbeli ereje borít be

árnyékával. Ezért a születendő Szentet is az Isten Fiának fogják hívni.”

Máté kereken kimondja: „**Jézus Krisztus születésének ez a története: Anyja, Mária, Józsefnek a jegyese, még mielőtt egybekeltek volna, gyermeket fogant a Szentlélek erejéből.**” (Mt 1,18) Józsefet ez zavarba hozta, de álmában magyarázatot kapott! „**Ne félj attól, hogy feleségedül vedd Máriát, hiszen a benne fogant élet a Szentlélektől van. Fiút szül, akit Jézusnak nevezel el, mert ő szabadítja meg népét bűneitől.**”

Ezért vallotta az Egyház a *megtestesülés titkát*, ezt a sarkalatos misztériumot kezdettől fogva *a Szentlélekhez kapcsolva*. Az apostoli hitvallásban ezt mondja: „fogantaték Szentlélektől, születék Szűz Máriától”. A nicea-konstantinápolyi hitvallásban szintén: „Megtestesült a Szentlélek erejéből Szűz Máriától, és emberré lett.”

II. János Pál pápa: Redemptoris Custos apostoli buzdítás 1-3.7.12.17-19

1.A Megváltó jövendő őrzője, „**József úgy tett, amint az Úr angyala megparancsolta, és magához vette feleségét**” (Mt 1,24).

Az első évszázadok egyházatyái épp az evangélium indítására hangsúlyozták, hogy Szent József, amilyen szeretetteljesen viselte gondját Máriának és amilyen örömmel szentelte magát Jézus Krisztus nevelésének,^[1] ugyanígy oltalmazza és őrzi annak Titokzatos Testét, az Egyházat, melynek előképe és példája maga a Szent Szűz.

2. „József, Dávid fia, ne félj magadhoz venni feleségedet Máriát, mert a gyermek, amelyet a szíve alatt hordoz, a Szentlélektől van. Fiút fog szülni, akit Jézusnak nevezel el, mert Ő szabadítja meg népét bűneitől” (Mt 1,20-21).

Ezek a szavak tartalmazzák a Szent Józsefről szóló szentírási igazság központi magját, életének ezt a pillanatát, amelyre az egyházatyák különösen sokszor hivatkoznak.

Máté evangélista megmagyarázza e pillanat jelentését, elmondván, miként élte meg azt József. Ám ahhoz, hogy egészen megérthessük mondanivalójának tartalmát és összefüggéseit, föl kell idéznünk *Lukács evangéliumának* párhuzamos helyét. Ugyanis Mária várandósságának a Szentlélektől való eredete – melyet Máté így mond el: „Jézus Krisztus születése így történt: Anyja, Mária *jegyese* volt Józsefnek. Még *mielőtt* egybekeltek volna, úgy találtatott, hogy *gyermeket fogant a Szentlélektől*” (Mt 1,18) – *Lukácsnál is* olvasható, amikor az angyali üdvözléről ír, de sokkal részletesebben és pontosabban.

„Isten elküldte Gábor angyalt Galilea Názáret nevű városába egy szűzhöz, aki egy Dávid házából való férfinak, Józsefnek volt a jegyese, és Máriának hívták” (Lk 1,26-27).

Az angyal szavai – „Üdvözlégy, kegyelemmel teljes, az Úr van teveled” (Lk 1,28) – Máriában komoly nyugtalanságot keltettek és gondolkodóba ejtették. A hírnök ekkor megnyugtatta a szüzet, és kinyilatkoztatta Isten reá vonatkozó különleges tervét: „*Ne félj, Mária, mert kegyelmet találtál Istennél. Gyermeket fogansz, fiút szülsz, és Jézusnak fogod nevezni. Nagy lesz Ő, a Magasságbeli Fiának fogják nevezni. Az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak trónját....* (Lk 1,30-32)

Néhány verssel korábban az evangélista megerősítette, hogy az angyali üdvözetkor Mária „jegyese volt egy József nevű férfinak, aki Dávid házából származott”. E jegyesség lényegét Lukács közvetve magyarázza meg, amikor Mária az égi hírnök szavainak meghallgatása után a gyermek születésével kapcsolatosan megkérdezi: „Hogyan történik mindez, amikor férfit nem ismerek?” (Lk 1,34). Erre a következő választ kapja: „A Szentlélek száll rád, s a Magasságbeli ereje borít be árnyékával. Ezért a születendő gyermek szent lesz és Isten Fiának fogják nevezni” (Lk 1,35). Mária, még ha József „jegyese” is, szűz marad, mert az angyali üdvözet során benne megfogant gyermek a Szentlélek közreműködésével fogant.

Ezen a ponton Lukács szövege megegyezik a Máténál (1,18) leírtakkal, és megvilágítja azt, amit itt olvasunk. Ha a Józseffel való eljegyzés után úgy mutatkozott, hogy Mária „gyermeket vár a Szentlélek közreműködése által”, ez a kijelentés teljesen megfelel a hírüladás tartalmának és különösen Mária ezt követő szavainak: „Történjen úgy, ahogy mondtad” (Lk 1,38). Miután Mária igent mondott Isten tervére, a következő napokban és hetekben nyilvánvalóvá vált az emberek és József előtt, hogy gyermeket vár, hogy szülni fog és az anyaság titkát hordozza magában.

3. Ilyen körülmények között „József, aki igaz ember volt és nem akarta a nyilvánosság előtt megszégyeníteni, **elhatározta, hogy titokban bocsátja el**” (Mt 1,19).

Nem tudta ugyanis, hogyan viselkedjen Mária „csodálatos” anyaságával kapcsolatban. Választ keresett a nyugtalanító kérdésre, és kiutat a számára nehéz helyzetből.

„Míg ezen töprengett, álmában megjelent neki az Úr angyala, és így szólt hozzá:

‘József, Dávid fia, ne félj magadhoz venni feleségedet, Máriát, mert a benne fogant élet a Szentlélektől van. Fiút szül, akit te Jézusnak nevezel, mert Ő szabadítja meg népét bűneitől’” (Mt 1,20-21).

A Máténál és Lukácsnál közölt híradás között szoros egybehangzás figyelhető meg. *Isten küldötte beavatja Józsefet Mária anyaságának titkába.* Mária, aki a törvény szerint az ő „hitvese”, miközben szűz marad, a Szentlélek erejétől „megárnyékozva” anya. Ha majd világra jön a fiúgyermek, akit Mária méhében hord, a Jézus nevet kell kapnia. A „Jézus” név ismert volt a zsidóknál, és időnként a fiúgyermekek kapták. Ebben az esetben azonban *arról a Fiúról van szó*, aki – az isteni ígéret szerint – *beteljesíti a Jézus név jelentését*: Jézus – Yehosua azt jelenti: Isten üdvözít. A hírnök úgy fordul Józsefhez, mint „Mária hitveséhez”, akinek az lesz a kötelessége, hogy a Názáreti Szűztől, az ő jegyesétől születendő fiúgyermeknek a Jézus nevet adja. Tehát *Józsefhez fordul, és megbízza, hogy ő lássa el Mária mellett a földi apa feladatait.*

„Amikor József felébredt, úgy tett, ahogy az Úr angyala parancsolta, és magához vette feleségét” (Mt 1,24).

Magához vette őt anyaságának egész titkával, magához vette a fiúval együtt, akinek a Szentlélek ereje által kellett világra jönnie: *így a Máriához hasonló készséges beleegyezésről tett bizonyosságot* mindazzal kapcsolatban, amit Isten rábízott a küldötte által.

7. Jóllehet az evangélisták teljesen és világosan kimondják, hogy Jézus a Szentlélek közreműködésével fogantatott és hogy ebben a házasságban a szüzesség megőrződött (vö. Mt 1,18-25; Lk 1,26-34), Józsefet mégis Mária férjének, Máriát pedig József feleségének nevezik (vö. Mt 1,16.18-20.24; Lk 1,27; 2,5).

12. A körülmétéléskor József a Jézus nevet adja a gyermeknek. Egyedül ebben a névben van üdvösség (vö. ApCsel 4,12), jelentését az angyal hangsúlyozta Józsefnek: „**A Jézus nevet add a gyermeknek, mert ő szabadítja meg népét bűneitől**” (Mt 1,21). A névadással József kifejezésre juttatja Jézus feletti törvényes atyaságát, a Jézus névvel pedig kihirdeti Jézus szabadítói küldetését

17. József egész élete hitbeli zarándokút volt. Ennek folyamán, akárcsak Mária, ő is hű maradt Istentől kapott hivatásához. Mária élete tökéletes beteljesítése annak az első „*fiat*”-nak, amelyet az angyali üdvözléskor mondott. József ellenben, amint föntebb mondtuk, amikor az angyal hírül adta neki Isten üzenetét, egyetlen szót sem szólt. Egyszerűen „**úgy tett, ahogy az Úr angyala parancsolta neki**” (Mt 1,24). Ez az első „tett” lett „József útjának” kezdete. Az út folyamán az evangéliumok egyetlen szót sem említenek, amit József mondott volna. József hallgatása azonban különleges jelentőségű: éppen hallgatásából olvashatjuk ki teljesen azt az igazságot, amelyet az evangélium ítélete tartalmaz róla: „igaz ember volt” (Mt 1,19).

18. Az a körülmény, hogy ő József „jegyese”, *bennfoglaltatik Isten tervében*. Erre utal az általunk idézett két evangélista, különösen pedig Máté. Az angyal Józsefhez intézett szavai nagyon jelentősek: „**Ne félj magadhoz venni feleségül Máriát,**

mert a gyermek, akit méhében hord, a Szentlélektől van” (Mt 1,20). Ezek ugyanis József hitvesének titkát világítják meg. Mária anyaságában is szűz. Benne a „Magasságbeli Fia” öltött magára emberi testet és lesz az „Emberfia”.

19. Az éjszakai „hírüladás” szavaiból nemcsak azt az isteni igazságot hallja meg József, hogy hitvesének hivatása kimondhatatlanul fönséges, hanem *újra felidézi az igazságot saját hivatásáról*. Ez az „igaz” ember, aki a választott nép legnemesebb hagyományainak szellemében szerette a Názáreti Szület és a házassági szeretet kötelékére lépett vele, most Istentől kap ismét megbízatást erre a szeretetre.

„József úgy tett, ahogy az Úr angyala megparancsolta neki, és magához vette feleségét” (Mt 1,24). A gyermek, akit Mária hordoz, „a Szentlélektől származik”. Nem kell ebből a kijelentésből is arra következtetnünk, hogy József *hitvesi szeretetét szintén újjáformálta a Szentlélek*? Nem kell-e arra gondolnunk, hogy Isten szeretete, amely a Szentlélek által árad az emberek szívébe (vö. Róm 5,5), a legtökéletesebb módon formál mindenféle emberi szeretetet? Hiszen egyedülálló módon átalakítja a házastársak hitvesi szeretetét is, miközben elmélyíti és felmagasztosítja benne mindazt, ami emberhez méltó és szép, ami magában hordozza a kizárólagos önátadásnak, a személyek összetartozásának és a Szentháromság misztériuma szerinti, igazi összetartozásnak a jegyeit.

„József magához vette feleségét. De *nem ismerte meg*, amíg világra nem hozta fiát” (Mt 1,24-25). Ezek a szavak egy *másfajta házasságbeli közelségre* utalnak. Az összetartozás mélysége, vagyis az egység, a személyek közötti kapcsolat

lelki ereje – végsősoron az „Éltető Lélektől” származik (vö. Jn 6,63). *József, aki engedelmeskedett a Léleknek, éppen benne fedezte fel újra a szeretet forrását, férfiúi és hitvesi szeretete forrását.* Ez a szeretet nagyobb volt, mint az, amit az „igaz ember” emberi szívének lehetőségei szerint kívánhatott volna magának.

II. János Pál pápa: Levél a családokhoz (Gratissimam sane) (1994)

A „szép szeretet Anyját” feleségül veszi az, aki Izrael szokásai szerint már földi jegyese volt, *József Dávid törzséből.* Joga lett volna úgy gondolni menyasszonyára, mint feleségére és saját gyermekei anyjára. Isten azonban beavatkozott ebbe a házasságkötésbe: **„József, Dávid fia, ne félj feleségül venni jegyessedet, Máriát, mert ami benne született, a Szentlélektől van”.** József gondolkodó ember, saját szemével látja, hogy Mária áldott állapotban van, s hogy az új élet nem tőle való, s mert igaz ember, aki megtartja a régi törvényt, mely ilyen esetben kötelezővé tette a válást, tapintatosan akarja fölbonítani házasságát. Az Úr angyala tudomására hozza, hogy ez nem illene hivatásához, sőt ellentétes volna jegyesi szeretetével, mely őt Máriával egyesíti. Ez a kölcsönös jegyesi szeretet, hogy egészen „szép szeretet” legyen, kívánja, hogy vegye magához Máriát és az ő Fiát názáreti házába. József engedelmeskedik az isteni üzenetnek, és megteszi, amit parancsoltak neki. És Józsefnek is köszönhetően a *Megtestesülés misztériuma* s vele együtt a Szent Család misztériuma *mélyen beleíródott a férfi és a nő jegyesi szeretetébe,* s közvetve minden emberi család származásába.

XVI. Benedek pápa: Sacramentum caritatis apostoli buzdítás 12.

Jézus és a Szentlélek

vö. Mt 1,18

12. Maga az Úr szavával s a kenyérrel és a borral átadta nekünk az új kultusz lényeges elemeit. Az Ő jegyese, az Egyház arra hivatott, hogy napról napra ünnepelje az eucharisztikus lakomát az Ő emlékezetére. Ezáltal beleírja az emberi történelembe jegyesének megváltó áldozatát és szentségileg jelenvaló teszi minden kultúrában. Ezt a nagy misztériumot liturgikus formákban ünnepeljük, melyeket az Egyház a Szentlélek vezetésével az időben és a térben bontakoztat ki. (Vö. Propositio 3.) Ezzel kapcsolatban tudatosítanunk kell a Szentlélek döntő szerepét a liturgikus forma kifejlesztésében és az isteni misztériumok elmélyítésében. A Vigasztaló a hívőknek adott első ajándék, (Vö. Missale Romanum: Prex Eucharistica IV.) aki már a teremtésben működik (vö. Ter 1,2), teljességgel jelen van a megtestesült Ige egész valójában: Jézus Krisztus ugyanis fogantatott Szűz Máriától a Szentlélek tevékenysége által (vö. Mt 1,18; Lk 1,35); nyilvános működésének kezdetén a Jordán partján látta, hogy leszáll rá galamb képében (vö. Mt 3,16 és párh.); ugyanebben a Lélekben cselekszik, beszél és ujjong (vö. Lk 10,21); és benne ajánlja föl önmagát (vö. Zsid 9,14). A „búcsúbeszédben”, melyet János hagyott ránk, Jézus világosan kapcsolatba hozza saját életének a húsvéti misztériumban történő odaajándékozását a Szentlélek övének történő ajándékozásával (vö. Jn 15,7). Föltámadva, testében hordozva a szenvedés jegyeit, ki tudja árasztani a Lelket (vö. Jn 20,22) és

övét saját küldetésének részesévé teszi (vö. Jn 20,21). A Szentlélek az, aki megtanítja a tanítványokat mindenre, és emlékezteti őket mindarra, amit Krisztus mondott (vö. Jn 14,26), mert az Ő dolga mint az igazság Lelkéé (vö. Jn 15,26), hogy bevezesse a tanítványokat a teljes igazságba (vö. Jn 16,13). Az Apostolok Cselekedeteinek elbeszélésében a Lélek Pünkösöd napján leszáll a Máriával együtt imádkozó apostolokra (vö. 2,1-4), és lelkesíti őket a küldetésre, hogy minden népnek hirdessék az evangéliumot. Éppen ezért maga Krisztus a Szentlélek tevékenységének erejében marad jelenlévő és tevékeny Egyházában az élő központból, az Eucharisziából kiindulva.

XVI. Benedek pápa: Verbum Domini apostoli buzdítás 15.

15. Miután láttuk a Szót, amelyet Isten utoljára és véglegesen intézett a világhoz, most a Szentlélek küldetése felé kell fordulnunk az Isteni Szóval kapcsolatban. A krisztusi kinyilatkoztatást ugyanis nem lehet hitelesen megérteni a Vigasztaló tevékenységétől függetlenül. Ez annak a ténynek a következménye, hogy Isten önközlése mindig magában foglalja a Fiú és a Szentlélek kapcsolatát, akiket Lyoni Szent Ireneusz úgy nevez, hogy „az Atya két keze”. (Adversus haereses, IV,7,4: PG 7, 992–993; V,1,3: PG 7, 1123; V,6,1: PG 7, 1137; V,28,4: PG 7, 1200.) Maga a Szentírás bemutatja a Szentlélek jelenlétét az üdvösség történetében és különösen Jézus életében, aki fogantatott Szűz Máriától a Szentlélek erejéből (vö. Ml 1,18; Lk 1,35); nyilvános működése kezdetén a Jordán partján látta, hogy galamb formájában leszáll rá (vö. Mt 3,76); Jézus ebben a Lélekben beszél és ujjong (vö. Lk 10,21); és

ebben a Lélekben áldozza föl önmagát (vö. Zsid 9,14). Küldetése végén János evangélista elbeszélése szerint maga Jézus kapcsolja össze világosan életének ajándékozását és Lelkének elküldetését övéi számára (Jn 16,7). A föltámadott Jézus testében hordozva a szenvedés stigmáit, kiárasztja a Lelket (vö. Jn 20,22), és saját küldetésének részesévé teszi övéit (vö. Jn 20,21). A Szentlélek fogja megtanítani a tanítványokat mindenre és eszükbe juttat mindent, amit Krisztus mondott (vö. Jn 14,26), mert Ő, az igazság Lelke (vö. Jn 15,26) vezeti majd be a tanítványokat a teljes igazságba (vö. Jn 16,13). Végül ahogyan az Apostolok cselekedeteiben olvassuk, Pünkösöd napján a Lélek leszáll a Máriával együtt imádkozó Tizenkettőre (vö. 2,1-4), és erőt ad nekik a küldetéshez, hogy minden népnek hirdessék az örömhírt. (Vö. XVI. Benedek pápa: Sacramentum caritatis szinódus utáni buzdítás. (22. II. 2007), 12: AAS 99 (2007), 113–114.) Isten Szava tehát a Szentlélek tevékenységének köszönhetően fejeződik ki emberi szavakban. A Fiú küldetése, és a Szentlélek küldetése elválaszthatatlan és egyetlen üdvrendet alkotnak. A Lélek, aki az Ige megtestesülésekor Szűz Mária méhében cselekedett, ugyanaz, mint aki Jézust egész küldetésében vezette, és akit Jézus megígért a tanítványoknak. Ugyanaz a Lélek, aki a próféták által szólt, támogatja és indítja az Egyházat Isten Szavának hirdetésének feladatában és az apostolok prédikációjában, végül ez a Lélek az, aki sugalmazta a Szentírás szerzőit.

2.3.Liturgikus nézőpont

Evangéliumi szakasz kapcsolódási pontjai a szentmise szertartásának szövegeivel

Az **evangéliumi** szakasz (Mt 1,18-24) Szent Máté könyvéből azt mondja el, mikor József álmában megtudja Jézus fogantatásának történetét. Az evangélista Izajástól idéz, mégpedig az Ószövetség görög fordításából: a Septuaginta-féle szövegből. Jézus fogantatása azért történt így, hogy beteljesedjék a prófétai szó: „Íme a szűz fogan, fiút szül, és Emmánuelnek nevezi, ami annyit jelent: Velünk az Isten” (Iz 7,14). E szakasz olvasható az **olvasmányként** is (Iz 7,10-14). Az izajási jövendölés végigvonul az egész liturgián: ez, az evangéliumban is idézett szakasz hallható az **alleluja** versben (Mt 1,23 5. tónus) és az **áldozási énekben** is (Iz 7,14). A **szentlecke** (Róm 1,1-7) ehhez kapcsolható üzenete az, hogy bemutatja röviden Jézus Krisztus származását és üdvözítő művét. Pál itt úgy fogalmaz, „Ő test szerint Dávid nemzetségéből született, a szentség Lelke szerint azonban a halálból való feltámadásával az Isten hatalmas Fiának bizonyult” (Róm 1,3b). A Jézust meghirdető próféciákra és a fogantatására utalnak a **II. adventi prefáció** szavai is: „Őt előre hirdette a próféták szózata, és kimondhatatlan szeretettel hordozta a Szűzanya”.

Az evangéliumi történethez kapcsolódnak a **kezdő könyörgés** szavai: „Kérünk téged, Úristen, öntsd lelkünkbe szent kegyelmedet, hogy akik az angyali üzenet által szent Fiadnak, Jézus Krisztusnak megtestesülését megismertük, az ő

kínszenvedése és keresztje által a feltámadás dicsóságába vitessünk”.

A másik fontos, az evangéliumban és az egész liturgiában megjelenő téma a bűnöktől való megszabadulás Krisztus által. Józsefnek az **evangéliumban** azt mondja az angyal álmában: „Fia születik majd, akit Jézusnak nevezel, mert ő váltja meg népét bűneitől” (Mt 1,21). A **válaszos zsoltár** (Zsolt 23,1-2.3-4ab.5-6 5. tónus) is beszél megigazulásról, az első **egyetemes könyörgés** pedig az evangéliumhoz hasonló szavakkal imádkozik: „Urunk Jézus Krisztus! Tisztítsd meg népedet a bűntől, hogy örvendező lélekkel várja eljöveteled szent ünnepét!”. Az ötödik egyetemes könyörgés szintén a megtérést és a bűnbocsánatot kéri a bűnösök számára.

Az Úr közeledésének, érkezésének motívuma, s az erre irányuló várankozás, mint láthattuk egész adventben végigvonul a liturgikus szövegeken. Advent negyedik vasárnapján, az Úr születésének ünnepe előtt pár nappal éri el a csúcspontját a várankozás. Isten végérvényesen kinyilvánítja, velünk van. A második **egyetemes könyörgés** kifejezi a reményteli várankozást ennek megtapasztalására: „Urunk, Jézus Krisztus! Eljöveteled várása töltse be mindnyájunk szívét szent békességgel és reménnyel!”.

2.4.Pedagógiai nézőpont:

2.4.1. Evangélium témáját feldolgozó vers

Harmatozzatok, egek!

Egek királynéja, mennyország csillaga
Ki a fényes csillag, a szép Szűz Mária.
Utazik Mária sírva és zokogva,
Keresi a helyét, sehol nem találja.

Szent József s Mária útra indulának
Jeruzsálemben, mert szállást nem találnak.
Látják Szűz Mária szülő állapotját,
Mindenki azt mondja: – Nem adhatok szállást.

Sírt a Szűz Mária szíve fájdalmában,
Hogy hol lesz szállása a zord éjszakában.
Közel volt az idő, a szülés órája,
Hol fog születni a világ Megváltója?

Bemegy Mária egy kovács lakásába,
Kérvén ottan szállást csak egy éjszakára.
– Hallod-e te, kovács, könyörülj meg rajtam,
Adjál nekem szállást, nagyon elfáradtam.

– Nem adhatok szállást, mert vendégem vagyok,
Az én szép szobáim mind foglalva vagyok.

De a kovácsnak egy vak s kezetlen lánya
Máriának mondja: – Menj az istállóba!

Nem messze van ide a rongyos istálló,
Betlehemi úton, ottan megnyughattok.
A kovácsnak lánya rólad gondoskodik,
Jól tudom magamról, ápolás jólesik.

El is ment Mária rongyos istállóba,
Megszülte szent Fiát szénán, a jászolba.
Barmok leheltek a hideg éjszakába,
Mária könnyei hulltak Jézuskára.

Másnap kiment a lány, gazdag kovács lánya,
Rongyos istállóban Máriát találta.
Mondja Szűz Mária a nyomorék lánynak:
– Hajolj le te, lányom, vedd fel szent Fiamat.

– Lehajolnék hozzá, fájdalom, nem látok,
Nincs kezem, szent fiad felvenni nem tudom.
De mégis lehajolt, s kinyíltak szemei,
Kinyúltak karjai Jézuskát felvenni.

Ó, csodák csodája, a kovács vak lánya
Kinyújtván a kezét Mária szavára
Lehajolt Jézusért, lett szeme világa,
S tündöklött kezében világ Megváltója.

Hazatért a leány vígan, nagy örömmel,
A kis Jézust látta, s megjött szeme fénye.

Így szólítja anyját és az édesatyját:

– Láttam szemekkel az Isten szent Fiát.

Ugye kedves atyám, te nagygazdag kovács,
A Szűz Máriának mért nem adtál szállást?
Kénytelen volt ő az istállóba menni,
Rongyos istállóban szent Fiát megszülni.

– Jaj, ha tudtam volna, a legszebb szobámban
Adtam volna szállást a Szűz Máriának!
Nem engedtem volna istállóba menni,
Mebántam tettemet, jaj, mit kell most tenni?

Inkább mentem volna én az istállóba,
Nem hogy Szűz Mária és ártatlan Fia.
Mert a Szűz Mária tett olyan nagy csodát,
Meggyógyította a kovács vak leányát.

Ez volt az Úr Jézus első csodatette,
Amint megszületett, malaszttal volt telve.
A nagygazdag kovács vak s kezetlen lánya
Jézus születése napján meggyógyula.

Jó keresztény lélek, adj utasnak szállást,
Ne küldd hajlékodból, hogyha kér meghálást.
Nem tudod, ha férfi, nem-e Úr Jézuska,
Hogyha pediglen nő, nem-e Szűz Mária.

Szentháromság, Isten áldja és engedje
Áldani közöttünk a drága, szent nevet,

Dicsértessék tőlünk az Úr Jézus neve,
Áldás és szent béke szálljon nemzetünkre!

Csóka, Jasura József, 1999

Reményik Sándor – József, az ács, az Istennel beszél

Magasságos,
Te tudod: nehéz ez az apaság,
Amit az én szegény vállamra tettél.
Apja volnék, - és mégsem az vagyok.
Ez a gyermek... ha szemébe tekintek,
Benne ragyognak nap, hold, csillagok.
Anyja szemei s a Te szemeid,
Istenem, a Te szemeid azok.
Gyönyörűség és szörnyű szemek,
Oly ismerősek, s oly idegenek...
Ez az ács-műhely... ezek a forgácsok...
Mit tehettem érte?... mit tehetek?
Én tanítottam fogni a szerszámot,
Mégis rá fogják majd a kalapácsot.
Úgy félek: mi lesz?
Most is ki tudja, merre kóborog,
Tekintetétől tüzet fog a műhely,
Tüzet a világ, s egyszer ellobog.
Ó, jó volt véle Egyiptomba futni
S azután is óvni a lépteit,
Fel a templomig, Jeruzsálemig,
Míg egyszer elmaradt...

Ó, jó volt, míg parányi rózsaujja
Borzolta szürkülő szakállamat,
Ezüst nyomot hagyott már akkor is,
Komoly nyomot parányi rózsaujja.
S most olyan más az útja...
Vezetném és Ő vezet engemet.
Csak azt tudom, a Te utadon jár,
Magasságos,
De ki tudja a Te ösvényedet?
Te vagy az atyja, - én senki vagyok,
Az Evangéliumban hallgatok,
S hallgat rólam az Evangélium.

Harmatozzatok, egek!

Jaj, de kemény a jászol,
Kisfiam, jaj, de fázol,
Tél ellen itt nincs bástya,
Csak Szent József palástja.

SZENT JÓSEFRÜL Nótája, Salve mundi salutare

Szent József éltünk formája,
Jó erkölcsök szép példája,
Jesusnak száraz dajkája,
Szüzesség fényes fáklyája:

Szóly értünk szent Háromságnak,
Szóly szent József Szüz Anyának.
Isten Annyának örzöje,
Idvözétünk Nevelöje,
Szüz Máriának Szüz férje,
Légy mi ügyünk segítöje.
Jesust Egiptomba vitted,
Heródestöl meg-mentetted;
Urunknak gondgyát viselted,
S' azzal szivünket meg-nyerted.
Cantus catholici, Kassa, 1674

Szent József ima

Szent József légy házunk ura, kis családunk
patrónusa.
Egyetértés, hű szeretet egyesítse szíveinket.
Az ég felé mutass utat, gyámolítsd az ellankadtat.
Küzdelmekben légy segélyünk, erényekben
példaképünk.
Átadjuk a ház kulcsait, oltalmazd és védj lakóit.
Zárd ki mindazt, ami káros, ami üdvünkre
hátrányos.
Engedd be az Istenáldást, minden jóban
gyarapodást.
Ajánlj minket Jézusodnak, szeplőtelen Szüz
Arádnak, hogy

családunk kisdud háza Názáretnek legyen mása.
Ámen.

2.4.3. Evangéliumhoz kapcsolódó játék, feladványok

Szállást keres a Szent Család

Kellék: Biblia, Szentkép, kinyomtatott szöveg, ének és imádság

Menete: http://www.szentanna.extra.hu/szallas_1.pdf

Bibliodráma

Az evangéliumi elbeszélés nem csak átélmélkedhető, de el is játszható a csoport tagjaival.

Kellékek: Biblia, sálak a női szereplőkre, sapka a férfi szereplőkre.

Főszereplők: Elbeszélő (Evangélium felolvasója); Mária; József, Úr angyala.

Egyéb javaslatok: nyilvánosság, Szentlélek, próféta, Emmánuel/Kis Jézus; illetve egyéb szemtanúk a képzelet felhasználásával. Akár a Szent jegyespárt összeadó Rabbit is meg lehet jeleníteni.

A beszélni/játszani nem akaró tagokat is vonjuk be a csoport munkájába. Ők alakítsanak tárgyat vagy helyiséget. Pl. 2 álló, kezeiket a magasban összetevő ember megjelenítheti József házát, ahol az egész jelenet játszódik.

A színjáték végén üljünk körbe, és egyesével kérdezzük ki a résztvevőket, kinek, milyen élmény volt részt venni a játékban? Milyen érzés volt az adott szerepben lenni? Vajon hogy élhette meg a történetet a kétezer évvel ezelőtti szereplő? Ha visszamehetnénk az időben, mit mondanánk neki? Mi is ugyanígy cselekedtünk volna, vagy mit csináltunk volna másként? Miért?

A résztvevők le is jegyzetelhetik a játék közben és után bennük keletkezett érzéseket. Írhatnak akár egyéni imát is ahhoz a szereplőhöz, akivel a legjobban azonosultak a játék során. Ezáltal azon résztvevők is elmélyülhetnek az eseményekben, akik kezdetben passzív szerepet vállaltak.

Megadhatunk a résztvevőknek egy tetszőleges mondatot, amit rövid gondolkodási idő után be kell fejezniük. pl. Ha én lennék ma József helyében... Nekem ebben a játékban az volt a tanulság, hogy...

Az alkalmat egy közös imával zárjuk le. Adjunk lehetőséget a kötetlen imára is. pl. Köszönöm, Uram, hogy..., Hálát adok...

Tárgyalás

A csoport résztvevőiből alakítsunk két tábort. Az egyik a védő, a másik pedig az ellenzéki oldal legyen. Gyűjtsenek össze minél több érvet József álma mellett és ellen. Hihetünk neki? Kapjanak erre 15 percet. Fontos, hogy a csoporttagok együtt dolgozzanak. Mindenki kapjon különböző színű filcet, és a saját gondolatát ő maga írja le a papírra.

Ha készen vannak, válasszanak ki egy szóvivőt, aki képviseli a csoport nézeteit. Adjunk teret a kulturált vitára. Fontos, hogy az indulatokat ne hagyjuk elszaladni, tartsuk a beszélgetés menetét a témánál, ne legyen személyeskedés. Kapjanak erre 10 percet.

Ezt követően a csoportok kapjanak 5 perc átbeszélési időt az elhangzottak összegzésére, majd következzen a csere. Válasszanak újabb szóvivőt, és ha találnak, újabb érvekkel mélyítsék el a témát. Kapjanak erre is 10 percet. A tárgyalás végén a csoport egésze változzon át esküdtszékké, és együtt hozzák meg a bírói döntést. Hogyan ítéljük meg József álmát?

Zárásként a közösség vezetője összegezze az elmondottakat! Pro és kontra. Fontos, hogy ne nyilatkoztasson ki nagy igazságokat, de a saját véleményét nyugodtan megoszthatja! Segítse a csoport tagjait, hogy egyenként is növekedhessenek a hitükben, hogy minél inkább magukévá tehessék az evangéliumban leírtakat.

Órangyalozás

Összeírjuk egy cetlire, majd egy helyre gyűjtjük a csoporttagok nevét. Ezután körbejárunk, és mindenki húzni egy cetlit. Ha valaki a saját nevét húzza, azonnal jelzi, visszateszi és újat húz. A csoport feladata, hogy a húzástól számítva a következő találkozásiig „őrizzé és hordozza” a kihúzott személyt. Legyen az őrangyala és tegye szebbé a napjait apró üzenetekkel; Szentírásból vett idézetekkel; imákkal; saját készítésű kis ajándékkal; lemondással valamiről, ami a saját maga számára

fontos, és ezt ajánlja fel; tegyen jót és ajánlja fel a húzott védencéért.

2.4.4. Evangélium témáját feldolgozó fejlesztőpedagógiai foglalkozás

„József, Dávid fia, ne félj attól, hogy feleségül vedd Máriát, mert a benne fogant élet a Szentlélektől van. Fia születik majd, akit Jézusnak nevezel, mert ő váltja meg népét bűneitől.” (Mt 1,20)

Bibliodráma

Üljünk körbe és csendesedjünk el. Olvassuk fel közösen a kijelölt szentírási igeszakaszt (Mt 1,18-24). Mindenki válasszon egy szereplőt. *Kit elevenítenél meg szívesen?*

Kötelező szerepek: Mária; József; Úr angyala.

Választható szerepek pl.: Mennyei Atya; Szentlélek; Jézus; családtagok; szomszédok; járókelők; zsidó rabbik, római katonák... Bárki, aki abban a korban találkozhatott Máriával és Józseffel.

Miután mindenki választott magának egy szereplőt, csak a közösség vezetője olvassa fel a bibliai szakaszt. Lassan, érthetően, hangsúlyozva. Eközben mindenki összpontosítson a saját szereplőjére. A szereplők igyekezzenek beleképzelni magukat az eseményekbe, a korhelyzetbe, a környezetbe, az adott kor gondolkodásmódjába és lehetséges párbeszédeibe.

Beszéljük meg. *Ki, melyik szereplőt választotta?* Ezt követően mindenki öltözzön be a maga szerepébe pl. sálakkal; ruhadarabokkal; a tereméből vett eszközökkel; majd a szerepének megfelelően helyezkedjen el a teremben. (kb. 5

perc) Miután mindenki elkészült, merevedjen meg a „színpad”, innentől már ne beszéljenek, és ne hagyják el a helyüket a szereplők.

A vezető körbejár és spontán, de iránymutató kérdéseivel egyenként meginterjúttatja és szerepbe hozza a játékosokat. Segít nekik, hogy egyes szám első személyben válaszolva beleéljék magukat az adott szereplő helyzetébe. *„Szia, te ki vagy? Mi történt ma Veled? / Hallottad, hogy Mária áldott állapotba került? Hogyan lehetséges ez? Milyen reakcióra számíthat Józseftől? Te hogyan vélekedsz az eseményekről?”*

Bátorítsuk a szereplőket arra, hogy merjenek elrugaszkodni az Evangéliumban közöltektől. Maradjanak Evangélium hűek, de saját fantáziájukra bízva igyekezzenek kibővíteni a párbeszédet, az eseményeket, az evangéliumi szereplők gondolatait. Így alakuljon spontán módon a játékuk.

A játék elindításától kezdve párhuzamosan foroghatnak az események és a beszélgetések egészen addig, amíg a vezető meg nem állítja a játékot. A játék végén ülünk körbe. Most még maradjon a szereplőkön a „díszet”.

Beszélgessünk:

- Mi történt Veled?
- Milyen érzések voltak benned a történetek hatására?

Miért úgy cselekedtél, ahogy?

- Mi volt különösen is nehéz a számodra?

Ezt követően a szereplők vessék le magukról az eszközöket, és menjenek oda egymáshoz, szemből érintsék meg társuk vállait, nézzenek egymás szemébe és mondják azt: „Te nem vagy már X; hanem újra Y-vagy!”. Ezzel egyfajta

szerepfosztás történik, és visszahelyezés a valóságba. Folytassuk a játék feldolgozását:

- Miért azt a szereplőt választottad, akit; és mennyire tudtál azonosulni vele?

- Mit gondolsz, miért úgy cselekedett és gondolkodott az általad megelevenített szereplő, ahogy?

- Milyen hatást gyakorolt rád az, hogy átélhetted az Evangéliumban történeteket?

- Miket tapasztaltál a játék során? Mi volt számodra meglepő vagy váratlan?

- Volt-e olyan szereplő, aki rávilágított számodra az Evangélium egy új nézőpontjára? *(pl. sosem gondoltam még bele József vívódásába; Mária félelmébe; Mária megbélyegzésébe; a környezetük reakciójába; hitük mélységébe...)*

Életre váltás:

- Mi az első gondolatod, ha meglátsz egy terhes tinilányt? Milyen szülői háttérrel és életutat képzelsz el mögé/elé?

- Mit tanultál ebből a játékból? Mit adott neked ez a bibliodrámá foglalkozás?

- Mi az, amire ezentúl másként fogsz tekinteni?

Közösségi alkalmunkat a Szent Családhoz intézett kötetlen szavainkkal és énekléssel zárjuk.

2.5. Kérdések az evangéliumhoz

- Jézus és az Emmanuel név beszédes név: „Isten a szabadító; Velünk az Isten”. Mit jelent ez Jézus küldetését tekintve? Mit jelent ez az én életemben?

- Kész vagyok-e minden helyzetben Isten akaratát keresni és elfogadni azt?

3. Oratio – imádság

A szentmise első könyörgése

Kérünk téged, Úristen,
öntsd lelkünkbe szent kegyelmedet,
hogy akik az angyali üzenet által szent Fiadnak,
Jézus Krisztusnak megtestesülését megismertük,
az ő kínszenvedése és keresztye által
a feltámadás dicsőségébe vitessünk.
A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által,
aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben,
Isten mindörökkön-örökké.

Szerzetes közösségek imája:

Úr Jézus Krisztus az örök Atya egyszülött Fia, a tiszta Szűznek Gyermeke, aki magad vagy a végtelen Szeretet és Alázat. Te látván a mi bűntől sebzett, törékeny természetünket, mely szüntelenül megakadályozott bennünket Istenhez való közeledésünkben, emberi testben jöttél közénk. Megszabadítottál bennünket félelmeinktől, bűneink, bukásaink nyomasztó terhétől. Emberi természetünket magadra vévén, megdicsőítvén, mindörökre magadhoz vonzottál, önmagadtól elválaszthatatlanná tettél bennünket. Adj nekünk éber szívet, hogy egész lényünkkel szerethessünk,

szolgálhatunk, s egykor megláthatunk téged, szabadító Istenünket. Amen.

Sarutlan Kármelita Nővérek

4. Contemplatio – szemlélődés

Kép: Pécsi Székesegyház, Mária Kápolna, Szent család, fotót készítette: Loósz Róbert

5. **Condivisio – megosztás**

Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- ~ Isten mindig velünk van, sosem vagyunk valójában egyedül! A magánynak nincs ereje felettünk.
- ~ Isten minden emberért eljött a világra.

~ az Isten mindig felül tudja múlni az elvárásainkat.

6. Actio – Tettekre váltás

Tanúságtétel megfogalmazása: Engem ez az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- ~ szemléljem én is csendben Istent, s cselekedjem az Ő szava szerint!
- ~ tudatosítsam magamban, az Isten valóban velünk van.
- ~ próbáljak az örömhírré koncentrálni.

Irodalomjegyzék

Lectio – olvasás

BALÁZS KÁROLY: Újszövetségi Szómutató Szótár, Budapest
Logos Kiadó 1998

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás: <http://szentiras.hu/BD>

Bibbia TOB, Torius : Editrice Elle Di Ci 1992

Biblia, Szent István Társulat, Budapest, 2008

DIEGO AVENHOEVEL, ALFONS DEISSLER, ANTON NÖGTLE,
FREIBURG IM BREISGAN (szerk.): Die Bibel – Die heilige Schrift
des Alten und Alten und Neuen Bundes, Jeruzsálemi Biblia
Kiadás Basel, Wien, Herder, 1968.

Jeromos fordítás in.: <http://www.biblia-tarsulat.hu/>

Károli Gáspár revideált fordítás in.: <http://szentiras.hu/KG>

NESTLE – ALAND: Novum Testamentum Graece²⁷, Stuttgart,
Deutsche Bibelgesellschaft 1993 (2001)

Simon T. László (ford.): Újszövetség-fordítás

Szent István Társulati Biblia in.: <http://szentiras.hu/SZIT>

VARGA ZSIGMOND: Újszövetségi Görög-Magyar Szótár,
Budapest, Kálvin Kiadó 1996

Vulgata in.:

http://www.vatican.va/archive/bible/nova_vulgata/documents/nova-vulgata_index_lt.html

Meditáció – elmélkedés

„A Biblia és az Atyák” („La Bibbia e i Padri”) című könyv.

in.: <http://www.clerus.org/bibliaclerusonline/it/index.htm>

AQUINÓI Szent Tamás: *Catena Aurea* I. Kommentár Máté evangéliumához, JATEPress, Szeged, 2000.

AQUINÓI Szent Tamás: *Catena Aurea*, Commentary on the four Gospels collected out of the works of the Fathers IV., J. G. F. and J. Rivington Publisher, London, 1845. (angolra fordította:

John Henry Newman) in.:

<http://www.clerus.org/bibliaclerusonline/it/index.htm>

Diós István (ford.): A Katolikus Egyház Katekizmusa, Szent István Társulat, Budapest, 2013

LEON – DUFOUR, Xavier (főszerk.): *Biblikus Teológiai Szótár*, Szent István Társulat, Budapest, 1972

Pápai dokumentumok in.: uj.katolikus.hu/adattar.php?h=10
(Pápai megnyilatkozások)

VIVIANO, Benedict T.: *Evangélium Szent Máté szerint*, in: *Jeromos Bibliakommentár* II. Az Újszövetség könyveinek magyarázata, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003, Internetről letöltve: <http://www.bibliatarsulat.hu/biblia/kommentar.htm>

Tantörténetek:

<http://www.keresztenymagyarorszag.hu/forum/72>

<https://keresztyenversek.wordpress.com/tag/jezus-eljovetele/>

<http://blog.xfree.hu/keres.tvn?mit=b%E1joss%E1g%20receptje>

<http://www.keresztenydalok.hu/enekek/megtekintes/3657>

<http://gyerekoldal.reformatus.hu/honlapok/jatekok/jatek2/bizalom.htm>

<http://www.bacsipisti.eoldal.hu/cikkek/tanulsagos-tortenetek--versek/bruno-ferrero--a-merleg.html>

<http://www.bacsipisti.eoldal.hu/cikkek/tanulsagos-tortenetek--versek/ki-a-bunos-.html>

<http://www.bacsipisti.eoldal.hu/cikkek/tanulsagos-tortenetek--versek/a-kacsa.html>

http://www.myletosart.com/product.php?id_product=1940

http://onmegvalositas.hu/topik/spiritualis_tanmese

http://fidelio.hu/vizual/2013/07/27/arcok_a_homokban/

http://onmegvalositas.hu/topik/spiritualis_tanmese?page=1

<http://mek.oszk.hu/00200/00213/00213.htm>

<http://web.zone.ee/aurin/vers/APapofeta.html>

<http://mek.oszk.hu/00200/00213/00213.htm>

<http://www.irodalmijelen.hu/05242013-1528/ember-modjan-jozsef-szent-acs-karacsonyi-kisantologia>

http://ditur04ima.blogspot.hu/2010/03/szent-jozsef-ima_9963.html

<http://www.irodalmijelen.hu/05242013-1528/ember-modjan-jozsef-szent-acs-karacsonyi-kisantologia>